

КУСАЙКО Ілона,
здобувач вищої освіти четвертого
курсу факультету фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

ЯРОШЕНКО Артем,
кандидат юридичних наук, доцент
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В РЕГІОНІ

На сьогоднішній день екологічна політика складає одну з головних складових частин забезпечення національної безпеки країни. Для України важливо створити адекватну екологічну політику, так як від обраної державної стратегії у сфері екології залежить не лише економічне та культурне відродження нашої країни, а й її майбутній ресурсний потенціал. Досягти екологічної рівноваги можливо лише з допомогою з'ясування причин екологічних кризових явищ. Питанням формування екологічної політики займалися чимало науковців, серед яких О.Васюта, Л.Мельник, О.Проніна та інші, проте питання щодо досягнення екологічної рівноваги і досі залишається відкритим.

За останні декілька років Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України не раз приймали закони та постанови щодо питань охорони навколишнього природного середовища, проте фінансова та економічна криза в Україні негативно вплинула на виконання цих законів. Національну екологічну політику України визначено в “Основних напрямках державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки”, затвердженої постановою Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР [1]. Цей документ містить стратегічні цілі та чіткі завдання та саме на його основі розробляються державні програми у сфері екологічної безпеки.

Міністерство енергетики та захисту довкілля є головним є головним центральним органом виконавчої влади у сфері охорони навколишнього природного середовища, однак доволі часто повинні вирішуватися на місцевому рівні. Призначення територіального принципу забезпечення державної політики в Україні в тому, що він повинен поєднати національні та місцеві інтереси у сфері охорони навколишнього природного середовища,

однак на практиці цього не відбувається. Станом на сьогодні майже кожна область України має певні екологічні проблеми, що вирішуються роками та можуть досягти масштабів екологічної катастрофи. Загальною національною проблемою, зокрема є поводження з відходами, яка повинна вирішуватися на місцевому рівні, також не менш актуальною для України є проблема вирубки лісів. З незаконного видобутку бурштину в значних обсягах на території Рівненської, Житомирської та Волинської областей як наслідок додає такі проблеми як знищення лісів та пошкодження ґрунту. За статистичними даними унаслідок незаконного видобутку бурштину на вищевказаних територіях пошкоджено понад 6 тис. гектарів землі.[2] І хоча чинне законодавство встановлює та покладає обов'язок забезпечити захист та охорону ґрунтів, лісів, вод на органи місцевого самоврядування дані проблеми не вирішуються.

На Вінниччині у підсумку утворення великих обсягів токсичних відходів проблема екологічної безпеки є особливо актуальною. Розрив між накопиченням токсичних відходів та їх утилізацією та знищенням може призвести до загострення соціально-економічної ситуації та екологічної кризи на національному рівні. З метою запобігання накопиченню токсичних відходів і обмеження їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення Вінницькою обласною радою була затверджена Програма поводження з токсичними відходами у Вінницькій області, яка є складовою регіональної програми охорони навколишнього природного середовища, одним із важливих інструментів реалізації державної політики у сфері охорони довкілля. Та чи відображаються положення даної програми у реальному житті також залишається питанням.

На Сході нашої країни ситуація також ненайкраща, слід відмітити, що наслідком руйнування промислової інфраструктури є знищення національних парків, ландшафтів та пошкодження ґрунтів у регіоні. Також ведення воєнних дій на даній території привело до розсіювання хімічних речовин через розриви мін, бомб, снарядів та затоплення шахт і вихід шахтних вод на поверхню [3]. Отже, наведені приклади вказують що слід звернути особливу увагу на реалізацію екологічної політики на місцевому рівні.

Особливе практичне значення має реалізація екологічної політики на місцях, адже саме найчастіше виникають екологічні проблеми і місцеві органи повинні негайно вжити потрібні заходи для їх усунення. Саме місцеві органи влади встановлюють місцеві норми охорони навколишнього середовища; будують комунальну інфраструктуру- систему питної води тощо; контролюють будівництво житла та промислових об'єктів.

В. Тюн відокремлює принципи реалізації органами місцевого самоврядування державної політики в сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема: пріоритетність світових і загальнонаціональних інтересів у галузі охорони довкілля і використання

природних ресурсів, а також врахування інтересів регіонів, районів, міст, селищ і сіл; стимулювання зусиль територіальних громад щодо забезпечення власного екологічнобезпечного розвитку, передбачає систему стимулів та заохочень громад здійснювати ефективну екологічну політику, забезпечувати плідну співпрацю з суб'єктами господарювання, громадськістю задля досягнення спільної мети – сталого розвитку охорони навколишнього природного середовища [4].

Таким чином, аналіз досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища вказує на те, що забезпечення екологічної безпеки є одним з пріоритетних напрямків державної політики України. Однак на нашу думку для підвищення ефективності роботи органів місцевого самоврядування у цій сфері потрібно більш конкретно визначити повноваження та відповідальність за прийняття рішень, адже як показує практика влада й досі не розуміє та не усвідомлює масштабів і наслідків екологічної кризи в Україні. Слід звернути увагу на налагодження взаємодії між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями у сфері здійснення природоохоронних заходів. Також, вважаємо необхідним встановлення суворої відповідальності за порушення норм екологічного законодавства для посадових осіб органів влади, що можуть призвести до екологічної катастрофи в Україні.

Список використаних джерел:

1. Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Верховна Рада України, 5 берез. 1998 р. №188/98-ВР.
2. На межі катастрофи. П'ять найбільших екологічних проблем України. Українська правда, 2019. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2019/10/22/7229683/> (дата звернення: 14.10.2021).
3. Донбас стає непридатним для життя. *Природа та суспільство*. 2019. URL: <https://ekoinform.com.ua/?p=1342> (дата звернення: 14.10.2021)
4. Тюн В. М. Адміністративно-правові засади наглядової діяльності правоохоронних органів України у сфері охорони природи: дис. канд. юр. наук: 12.00.07. Львів, 2016. 234 с.